

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 18 czerwca 2014 roku

ZSR/500/ 8/2014/ER

**Pan
Andrzej Seremet
Prokurator Generalny**

Szanowny Panie Prokuratorze Generalny,

na kanwie prowadzonych przez Rzecznika Praw Dziecka spraw dzieci pozostających w sytuacji rozstania rodziców i obserwowanych, w związku z tym coraz liczniejszymi tzw. „porwaniami rodzicielskimi”, zwracam się do Pana Prokuratora z prośbą o zapoznanie się z poniżej przedstawionymi uwagami dotyczącymi praktycznych problemów w realizacji postępowania o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką (art. 598¹ i nast. k.p.c.).

Na wstępie należy podkreślić, że udział prokuratora we wspomnianych sprawach określa art. 598¹¹ k.p.c. *„Jeżeli przymusowe odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką napotyka przeszkody na skutek ukrycia tej osoby lub na skutek innej czynności przedsięwziętej w celu udaremnienia wykonania orzeczenia, kurator sądowy zawiadomi prokuratora.”*

Jak wynika z informacji przekazanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości, przedstawiciele Prokuratury Generalnej zapoznali się z uwagami kuratorów i sędziów, co do zbyt małego zaangażowania prokuratorów w czynności związane z prowadzeniem postępowań o odebranie małoletnich. W konsekwencji, Prokuratura Generalna podjęła się opracowania wytycznych dla podległych jednostek, których celem jest uregulowanie i ujednolicenie postępowania prokuratorów w przypadku zawiadamiania ich na podstawie art. 598¹¹ k.p.c.

Wskazuję, że rola prokuratorów w sprawach o przymusowe odebranie dziecka jest o tyle istotna, że dysponują oni instrumentami, które mogą skutecznie przysłużyć

się do realizowania wydanych orzeczeń sądów rodzinnych w zakresie ustalenia miejsca pobytu, czy też powierzenia pieczy. Informacja o pojawiających się trudnościach w przymusowym odebraniu dziecka, w szczególności gdy związane są one z ukrywaniem się rodzica dziecka, powinna dać asumpt do rozważenia, czy zachowanie dorosłego nie wyczerpuje znamion czynu zabronionego, np. spenalizowanego w art. 207 k.k. czy też art. 211 k.k. W przypadku wszczęcia postępowania karnego przeciwko rodzicowi, elementem dodatkowo dyscyplinującym do respektowania orzeczenia sądu rodzinnego jest w takich sytuacjach zagrożenie odpowiedzialnością karną, ale także możliwość zastosowania adekwatnych środków zapobiegawczych. Liczba skarg wskazujących na niską skuteczność procedur odebrania małoletniego ilustruje obraz dramatów wielu dzieci izolowanych od drugiego rodzica. Tym samym konieczne jest zaangażowanie wszystkich służb w pomoc w ustabilizowaniu sytuacji małoletnich narażonych na bycie uczestnikami konfliktów rodzinnych.

Mając powyższe na uwadze, wskazując na konieczność aktywizacji prokuratorów w ww. rodzaju spraw, na podstawie art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), proszę o poinformowanie, czy zostały opracowane wytyczne dla podległych jednostek, których celem jest uregulowanie i ujednolicenie postępowania prokuratorów w przypadku zawiadamiania ich na podstawie art. 598¹¹ k.p.c. oraz w przypadku ich wydania proszę o przekazanie ich do wiadomości Rzecznika Praw Dziecka.

Z wyrazami szacunku
Marek Jankowski

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATURA GENERALNA

Warszawa, dnia 17. 07. 2014 r.

**PIERWSZY
ZASTĘPCA PROKURATORA
GENERALNEGO**
PG VII G 073/42/14

Pan

Marek Michalak

Rzecznik Praw Dziecka

dotyczy : ZSR/500/8/2014/ER

W związku z pismem Pana Rzecznika z dnia 18 czerwca 2014 roku uprzejmie informuję, że do chwili obecnej Prokurator Generalny nie wydał na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze wytycznych, których celem byłoby uregulowanie i ujednoczenie postępowania prokuratorów w przypadku zawiadomienia na podstawie art. 598¹¹ Kodeksu postępowania cywilnego, że *przymusowe odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką napotyka na przeszkody na skutek ukrycia tej osoby lub na skutek innej czynności przedsięwziętej w celu udaremnienia wykonania orzeczenia.*

Jednocześnie chciałbym, zapewnić Pana Rzecznika, że Prokuratura Generalna z oczywistych względów przywiązuje szczególną uwagę do zapewnienia właściwej aktywności prokuratorów we wszystkich sprawach w których zachodzi konieczność podjęcia kroków prawnych, zarówno na polu prawno- karnym, jak i cywilistycznym, w przypadkach zagrożenia dobra osób małoletnich.

Odnosząc się do pytania Pana Rzecznika dotyczącego opracowania wytycznych Prokuratora Generalnego regulujących zasady postępowania prokuratorów w przypadku kierowania do powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury zawiadomień w trybie art. 598¹¹ Kodeksu postępowania cywilnego informuję, że poleciłem wypracowanie w tym zakresie stanowiska przez Departament Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej, po uprzednim dokonaniu stosownych badań i ustaleń dotyczących praktyki postępowania prokuratorów w tego typu zdarzeniach.

W przypadku wydania wytycznych przez Prokuratora Generalnego dokument ten zostanie niezwłocznie przesłany Panu Rzecznikowi.

Z powiadczeń

PIERWSZY ZASTĘPCA
PROKURATORA GENERALNEGO

Marek Jamrogowicz